

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Egyszeres árak

Helyben:	Vidéken:
1 óra 1 K.	1 óra 1-50 K.
3 évre 3 K.	3 évre 4-50 K.
6 évre 6 K.	6 évre 9 K.
12 évre 12 K.	12 évre 18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 206

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

„Urak“ és „parasztok.“

A háboru nagy kilengései osztályharcokat is teremtettek. Korlátokat állítottak fel, melyek egyáltalában nem lehetnek a közjó javára. „A komoly idők ellenére is folyik a különböző foglalkozási ágak háboruja” — mondta Mann-dorff Géza képviselők szombati képviselőházi beszédében.

Hát bizony sajnos, de úgy látszik, igaz megállapítás, hogy a háboru az ő kérelhetetlenségével frontra állította egymás ellen az uri osztályt és a parasztságot. Az uri osztály legnagyobb uszórának a parasztot tekintti, az meg viszont az urban ellenségét látja.

Mikor ezeket az állapotokat nézem, megpróbálom keresni az indítóokokat.

Egyiket sem védem. Mert hibás mindkettő.

Tudom, hogy az uriosztálynak, különösen a fixfizetésből élőeknek óriási nehézséget okoz a mai megélhetés. És mert ennie kell, azt hiszem, azért fordult akkora ellenszenvvel, a portékáikat nagy áron adó termelők ellen. Míg teli torokkal szidta a parasztot, nem törődött a kereskedő, az iparos ugyancsak óriási áremelésével. Ha drága a ruha, a cipő, általában az iparos munka, hát nem vesszünk és ezzel le volt tárgyalva. De a korgó gyomor ilyen kezeléssel nem elégedett meg.

Szerintem ez a korgó gyomor, a megélési ösztön verte az éket e két osztály közé és ezért lettek egymásnak ellenségei a háboru alatt.

De hát kérem, a háboru előtt testvérek voltak?

Vajjon törődött-e az uri osztály akkor a paraszt ügyes-bajos dolgával? Hol volt az uriosztály akkor, mikor a kisbirtokos osztály megmentéséről volt szó?

Tudjuk, hogy hazánk agrárállam. Gerince, ereje a föld-

mivelő osztály. És megtettünk-e mindent, hogy ezt a gerincet alkotó osztályt talpra állítsuk!?

A progresszív adórendszer még mindig álom. Busás jövedelmű ügyvédek, orvosok, vállalatok sokszor kevesebb adót fizetnek, mint az aránytalanul csekélyebb jövedelmű kisbirtokosok.

A börze megadóztatásának nagy fájába vágta bele annak idején felszámoló Polonyi és — megbukott.

Es így tovább . . . Ne csudáljuk, hogy a parasztosztály mindig bizonyos idegenkedéssel tekintett az urakra. Volt oka reá.

De mindkettőnek érdeke, hogy a jövőben ne így legyen.

A sok maximáló rendeletet a háboru után váltsa fel egy egészségesebb felfogás, mely nemcsak akkor áll szóba a paraszttal, ha szüksége van reá, hanem akkor is, ha segíteni kell rajta.

Foglalkozunk velük, miként már eddig is foglalkoztak velük — de kevesen.

A néppárt már évek óta ezt sürgeti, parlamenti szónokai mennyit beszélnek róluk.

Foglalkozik velük az ország legnagyobb szervezete, a népszövetség. És van is látszatja. Ne csak, ha voksáról, vagy terményéről van szó, hanem akkor is álljunk velük szóba, ha őket emelni, segíteni kell.

„Nem szabad senkinek sem elfelejteni nálunk, hogy mindnyájunk eltetője — a föld” — mondotta Mann-dorff szombati képviselőházban — én pedig hozzáteszem, nem szabad elfelejtenünk, hogy mindnyájunk kenyéradója az életet a földből előkaparó paraszt.

Nem tartom a magyar parasztot annyira érzéketlennek, hogy a vele való jótördésünkre, bajai iránt való érdeklődésünkre ne nyújtaná oda baráti jóból kérges tenyerét.

A háboru előtt nem tettük, próbáljuk meg a háboru után!

Spektátor!

Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök tizéves jubileumára.

Mátrai Rudolf főgimnáziumi igazgató beszéde, amelyet az intézet jubiláló ünnepségén mondott.

Részletes tudósításban emlékeztünk meg a Fejérmegyei Napló tegnapi számában arról a fényesen sikerült ünnepségről, amelyet a székesfehérvári cisztercita főgimnázium rendezett dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök jubileumára. A jubiláló egyházfeljedelmet Mátrai Rudolf intézeti igazgató üdvözölte egy igazán ritka szép beszédében, amelyet ígéretünkhöz hiven és olvasóközönségünk közökhajára teljes egészében az alábbiakban közlünk:

Ámuló szemekkel néztem valamikor a római Colosseum gigantikus köveit. Ugy tűnik fel mintha az az óriási építményt nem is ember kezek építették volna. Mintha a természet maga rakta volna azokat a hatalmas sziklatömböket architektonikus sorrendbe. E kitűnő romok közt járva eszembe jutott, hogy valamikor 8000 ember járta, a trombiták étes harsogása, a vadállatok félelem ordítása, a haladóklok halálhőrgése visszhangzott a márvány lapokkal kirakott hatalmas falakról.

Ennek a kolosszális épületnek porondján hullott a legbösegebben a keresztények vére. Öreg, ifjú, gyenge hajadonok, csecsemők voltak az ázsiai tigrisek s afrikai oroszlánok biztos zsákmányai. Védekezés nélkül himnuszokat énekelve haltak meg ott az új vallás bátor hitvallói. Még a tigrisek, oroszlánok és hiénák felláltak testüket, ki-szívták vérüket, a rómaiak tapsoltak azon reményben, hogy sikerült kiirtaniok egy veszedelmes babonát, sikerült megsemmisíteniük az új eszméket.

Az az erős, hatalmas nép, amely a császárok idejében a világ ura volt, melynek vitéz légiói Afrika északi parjától a germán rengetegig, a Gibraltártól Egyiptom guliáig győzedelmesen harsogatták kürtjeiket, az a nép, mikor belesömörölt a gyönyűségbe, mikor illatos fürdővel és kelet dalaival elpuhította testét, lelkét, mikor mindenét könnyelműen elpredálta, zajongva kiabálta a császár ablakai előtt: panem et circenses. Nem kell neki fegyver, nem kell tudomány művészet, csak véres játék. Ez az eszmények nélkül szűkülőködő birodalom nem maradhatott fenn.

Hu császárai elpusztultak, zsarnok proconsulai elhanyagok, Colosseumának márványai lehullottak.

Fordítsuk el tekintetünket az erkölcsi dekadenciának szomorú képétől. Nézzünk inkább Rómának azon tája felé, ahol a felséges, melancolikus, végtelen campagne terül el. Ahol sárgás verőfény, végtelen csend borul a klasszikus tájakra. Ahol az ember szinte érzi a letűnt nagy századok ősi lehelését.

Még javában mulatott a nép az amfiteatrumban, midőn egy új vallás, egy új eszme folyton gyarapodó hívei a Via Appian vájt földalatti üregekben, a katakombákban imádták a keresztények Istenét. Ezekben a sötét üregekben egy új világ világozára gyullt ki. Innen indult hódító útjára a keresztet vallása. Hirdetőinek nem volt más fegyverük, mint a törhetetlen hit, nem volt más hatalmuk, mint a szenvedések szótlan eltűrése, nem voltak más légiók, mint a mártírok ezrei, nem volt más vagonuk, mint egy kis sűrűly a katakombákban. Az apostolok szel-leme lebegett ezen emberek között. Az idealizmus friss, tüktető melege hevítette a lelkeket. Ezekkel az eszközökkel le tudták győzni a rómaiak gögjét és hatalmát.

Az a harc, amely a Colosseum véres porondja és a katakombák méces fényű világa közt megindult, tovább folytatódott. A küzdelem nem volt mindig véres, de mindig elkeseredett. Mert a fisis állt szembe egy logossal, az arasznyi földi lét az örökvalósággal, a világozság a sötétséggel, der Tagesansicht war gegenüber der Nachtsansicht, a konkrét gyönyör az ideális álmadozással, a tökéletes megsemmisülés a nívra a végtelenség fényességével, a metafizikai spekuláció a hegyeket áthelyeznítudó hittel, a realizmus súlyos röge az idealizmus emelkedő szárnyával.

Mindenkor más jelszóval jelölte a küzdelmet, de a lényeg mindenkor ugyanaz volt: a súly küzdelme a lendülettel, az ár tusakodása az evezéssel, a rezignáció mondulatlansága az akarás hatalmával.

A mi korunknak is voltak és vannak jelszavai. A mi édes hazánk földjének terjengő párája is mérges és éltető csirák atomjából van összetéve. A mi kis vilá-gunknak sem mindig felhőtlen az

Egyes szám ara 4 fillér.

atmoszférája. Nekünk is vannak racionalistáink, szkeptikusaink, materialistáink. Nálunk is vannak a romantizmusnak, a miszticizmusnak követői. Nálunk is hisznek a tudomány mindenhatóságában, a technika mindent pótló diadalában. Nálunk is vannak fatalista optimisták és a kételben is kételykedő pesszimisták. Vannak az ökláttalan hatalmában, bizó intellektuálisok és az eszmények életvívőből merítő idealistáink. De ezek az irányzatok nem tudták mélyebben felszántani a magyar nép lelkeket az ugarát. Hatásuk csak az egyének lelkét járták át, de a nagy tömegeket nem galvanizálták. Csak két irányzat eresztette mélyebbre gyökereit. A nép lelkét a szocializmus hangolta igen hatalmas és mély akkordok mellett igen sokszor hamis hangokra. Az intelligencia belső világát pedig az indifferentizmus tette a lélek magasabb aspirációi iránt érzéketlenné.

Midőn a szocializmus az élet folyamának haladását akadályozó, tagadhatatlanul jogtalan kiszolgáltatásainak lesurrolásával nem elégedett meg, midőn az ember értékét az izmok feszítő ereje, nem pedig a lélek tartalma szerint kezdte mérlegelni, midőn az anyagi munka megbecsülését a szellemi munka nullifikálásával ünnepelte, akkor jelent meg a mi püspökünk-nemes alakja a szószeiken, akkor, épen a legjobbak, csendült meg ajkán az evangéliumi szocializmus édes mellódíaja.

Mikor a halalos fáradság, az életuntság, a cselekvéshány megdermesztette a szíveket, mikor az unalom beleárasította a tudósok által elszíntelenített világba, mikor a lélek agóniája kiült az arcokra, mikor a mozdulatlanság beleygőkeresztet a lábakra, mikor az örökös analízis már-már megölt minden elhatározást, mikor a degout de la vie, a tükörzöldít a fénytelen szemekbe, akkor jelent meg a mi püspökünk. Leoldotta lelkünkrol a denevérszárnyakat s rákötötte az új tavaszt hirdető dalos pacsirta szárnyait.

Tíz évvel ezelőtt jött hozzánk. Külsejében az apostolok egyszerűségével, lelkében azonban már akkor lobogott a pünkösdi tüzes nyelv messzevilágító lángja. Ez a fény reávilágított a mi blazirt világunkra. Ebben a szokatlan fényben-éles vonalakban tüntek elő a mi életünk romjai és szakadécai. Megdöbentett bennünket a leplezett sivárság. Megdöbentünk, de nem estünk kétségbe. A vesztélyben levő ember ösztönével mentünk a felgyújtott fény után. Püspökünk kitérte előttünk az eszmények kapuit. Bűvös szavával becsalt bennünket az ideálók világába. Tudásának erejével, szavának csodálatos hatalmával megértette velünk, hogy ez a világ tele van 'csengéssel, fénnel és meleggel. Szépségbe öltöztette az igazságot és átitatta vele lelkünket. A

régi, változatlan igazságokat új, modern világításba állította, május virágzásba takarta s úgy álltette lelkünkbe. Az előző varázslatos erejével, az ékesszólás elragadó hevével, a közvetlenség ritka tudományával kiolvasztotta lelkünkbl az indifferentizmust. Ott hallgatta, az ő műveibe gyönyörködve mélyült a lelkünk, bővültek gondolatok, felébredt öntudatunk, emelkedett önéretünk, megjött a bátorságunk, egyéniség lett a háttérbe szorított énünk, katolikus lett a hitvallásunk.

A mi püspökünk beszédeit hallgatva, vagy műveit olvasva alig tudjuk elemezni érzéseinket. Nem tudjuk megmondani, hogy a meghatottság, gyönyörűség, áhitat vagy csodálkozás-e az, amit nagyszerű beszédei bennünk ébresztenek. A tudomány minden tétele, a művészet minden alkotása, a természet minden szépsége hajlékonyan idomul szónoki erejének hatása alatt. Képelete gazdagon villog, mint hullámok vizen a napfény. Ez a csodálatos képzelet tele van bibliai víziókkal s a való élet legtartható impresszióival. Hasonlatait üdítetek, mint a reggeli harmat. Argumetumai meggyőznek, ellentétei megdöbentenek, azután felemelnek s mint vihar után a meghasadt felhőkből előtörő nap sugarat megnyugtató zaklatott lelkünket.

Püspökünk tudásának kincsei az egész világé, szónoklatainak bibliai ereje, új, friss, lüktető életérőt öntött hazánk minden hívőjének lelkébe, de nap sugaras lelkének bájos derűjét, harmóniát hirdető szavainak csodálatos erejét, mi fehérváriak élvezzük legközelebből. A mi bánatunkat látja meg leghamarabb, keserűségünk minden könnye egyenesen az ő szívébe cseppen, lelkünk szárazsága az ő kezének simítására borul virágba, mi éhezünk legjobban, hogy ahova az ő keze elér, ott megmozdul a rög s élet támad a hervadt avaron. Tudománya az egész világé, szava az egész országe, de a szíve, a szeretet, vigaszt sugárzó lelke az a miénk, nagy lelkének szárnyaló igéi a mi homlokunkra varázolnak legtöbb derűt, a mi üppögő ajkunkra a legtöbb mosolyt, a mi fátyolos szemünkbe a legtöbb ragyogást, a mi öszetört szíveinkbe a legtöbb reményt, legtöbb hitet.

Azért nyitjuk mi tüdvözlésre ajkunkat. De miért épen mi, akik ebben az ős koronázó városban a legkisebbek vagyunk? Azért, mert a nagyok hangját elnémitja ezeknek a nagy időknek ezertéle gondja, ennek a nagy háborúnak millő könnye, mélységes gyász. Háború van most a nagy világban. Világítélet folyik. Nemzeteket mérnek. A nemzetek erejének, alkotóképességének tűzpróbáját vivják. Minden kéznek ezért kell mozogni, minden elmének ezen kell tündönni, minden szívnek ezért kell dobogni. Minden szemnek a jelen eseményeire kell tapadni, csak az

ifjuság tekintetét kell a jövő felé irányítani. Mert mi, a mi ifjuságunk nem a jelen, hanem a jövőendő Magyarország vagyunk.

A jövőendő Magyarországnak pedig fényesnek, ragyogónak kell lenni. Ez a tündöklő jövőendő pedig akkor következik reánk, ha az ifjuság lelkét az eszmények világában neveljük. Fel kell emelnünk őket az embernek, mint erkölcsi lénynek magaslatára. Ezeknek a kis férfiaknak lelkébe bele kell plántálni a felnőttek szent és szép energiájának csiráját. Ezekbe a bimbókba bele kell rejtetni a virágnak és gyümölcsnek minden édes titkát. Ezekből nem homme naturellé, nem is homme civilé, hanem homme religieusé, hívő alázatos, imádkozó, dolgozó embert kell nevelni. A jövő nemzedéknek kell a kultúra nagyon megrongált épületét fényből szőtt telen alá vinni. Azért bennök a jelen zord idők tényeinek eszmékké kell finomulniok. Ugy kell vezetni őket, hogy magasan szárnyaljon a lelkük. Hevüljön nagy és szent eszmékért, ideális feladatokért, ha zárt és nemzetért, vallásért és erkölcsért, tudományért és művészetért. Ez a jövőendő Magyarország programja. Ezt a programot pedig a mi szereteti püspökünk műveiből, beszédeiből és életéből szűrjük le. Ezért kellett nekünk köszöneti őt.

Köszöntjük is meleg bensőséges szeretettel. Nem a szó hatalmával, hanem az érzés fiatalos üdéségével. Nem kicirkalmazott retorikával, hanem azzal a hevülő igérettel, hogy az ő csodálatos eszményi világa lesz a mi világunk is. Ő lesz a vezérünk s midőn őt követjük palma lesz a kezünkben, a béke olajja virul a lelkünkben, tulipán lesz a zászlónk, árvalányhaj lesz a koszorunk.

Háború.

Az oroszok erzerumi győzelmének jelentősége mind kisebbnek tűnik. Az első órák hihetetlen és fantasztikus hírei most igen mászként hangzanak és hogy mekkora a distancia a valóság és az entente híradások között, jellemzi az is, hogy amíg szombaton százezer fogolyról szólt a jelentés, addig ma már egy ötezer török fogolyról szóló jelentéssel érik be az oroszok. Judevics tábornok serege nem tudta ugyanis bekeríteni az egész várat és így a védősereg öríasi többsége szinte sértetlenül vonulhatott el. Ezer ágyúról szólt az első szákmányjelentés, ma kiderült, hogy a szákmányolt ágyúk száma nem is száz.

Az elvonuló török sereg ugyanis a használható ágyúkat egytől-egyig magával vitte

és ami ott maradt, ami az el-lenség kezére jutott, az csupa ócska, leszerelt és előre is használhatatlanná tett ágyú volt. Már az első híradáskor megirtuk, hogy a következő operációk szempontjából Erzerum elestének a jelentősége végtelenül csekély. Most, hogy örvendetesen tisztázódnak az esemény részletei, még kisebb jelentőséget kell tulajdonítani a vár elvesztésének, annál is inkább, mert Erzerum uttalan vidék közepén fekszik és birtoka, sem a kisázsiai vasút, sem a bagdadi öböl fölötti uralom szempontjából nem fontos.

A Kaukázusban a tulajdonképpen döntő események egyébként is csak most kezdődnek meg és a döntő események kialakulásában még alighanem hathatós része lesz az elmenekült erzerumi védőseregnek, amely most a falakon kívül küzd tovább a kaiffa lobogójának becsületéért. Éppen úgy érezetni fogja erejét az ottomán hadsereg a mozopotóniai hadszíntéren is, ahol eddig már egész elpusztult angol hadosztályok tettek tanúságot a török hadvezetés művészetétől.

Orosz harctér.

Osztrák-Magyar osztagok tegnapi este az ellenséget Kozlowtól délkeletre a Strypa mentén. egy előretolt állásból kivették. A reptőlünk mindkét részről fokozott tevékenységet fejlettek ki.

Albánában elértük az Adria partját.

Albán osztagok osztrák-magyar tisztek vezetése alatt Kavajától nyugatra elérték az Adria-partját.

A csecsemőmentés.

A sok ezerféle háborus munkában kétségkívül első helyen áll ez a probléma, amelyről sosem tárgyalhatunk eleget, mert éppen a háború óta egyszerűen kétségbeesztő helyzetet teremtett a csecsemőhalandóság. Fejérmegye már megindította ebbeli mozgalmát, annál természetesebb tehát, hogy lapunk hasábjain gyakran esik szó róla.

A fejérmegyei mozgalom — nagyon helyesen, az általunk is hangoztatott felfogáshoz híven — nemcsak oktatással, felvilágosítással, tanácsal szolgál a csecsemővédelmi mozgalomban, hanem anyagi eszközök igénybevételével is segíteni akar a bajon. Juttatmat ad a gyermekgondozók-

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza. Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damasztból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLCSÓ

szabott áruk.

nak, a szülésznőknek, akik kiváló lelkiismeretességgel fogják végezni kötelességüket. Mindenesetre helyesüljék ezt a módszert, szérinfünk azonban, amint már nemrég mondtuk is — elsősorban a szegény anyákat kellene anyagi segítségben részesíteni, hogy megszerezhessek mindazt, ami a csecsemő neveléséhez, hygieniájához szükséges. Az anyák segítsége több eredményt mutatna fel, mint például a szülésznők jutalmazása. A szegény asszony csak az elkerülhetetlen szükségesség határáig veszi igénybe a szülésznőt, ezeknek munkálkodási körük tehát inkább azon családokra terjed ki, amelyek anyagi jólétük mellett amúgy is több gondot fordíthatnak csecsemőikre.

Szerintük tehát mindkettőt jutalmazzuk, de előbb az anyákat, mert ez sürgősebb megsegítési módszer, s több eredmény várható tőle.

Tanulságok.

Irta: Wehofer Miklós.

II.

Távol áll tőlünk, hogy a magánkereskedelmet meggyanusítani vagy pláne eltilteni akarnánk. De mégis valljuk, ha van valami, ami a vásárló közönségbe bizalmat önthet s neki megnyugvást hozhat, ugy ez azon körülmény, ha mint üzletreznés valamely szövetkezettől vásárolhat.

Nem úgy értjük ezt, mintha azok a szövetkezetek már eo ipso „olcsó János”-ok lehetnének. Ezt gondolni nagy tévedés volna, következménye pedig keserű kiabrándulás, keserves csalódás. Sokkal régebben és sokkal komolyabban foglalkozunk a szövetkezetekkel, semmint, hogy ilyen lehetetlen dolgokat hirdetnénk róluk. A konkurencia mai örült fejlettségében és vad hajszejában még jó, ha az a szövetkezet, melynek üzleti költségei sokkal nagyobbak, mint egy magánkereskedőé, az árak terén is versenyter tarthat a többi kereskedővel.

S ne felejtjük, hogy amint egykor, nem is olyan régen, a politika terén az volt a jelszó, hogy a néppárt ellen még az ördöggel is szövetkezni kell, hogy minél előbb elpusztuljon, ugy ma viszont a kereskedelem terén valljuk sokan ugyanezt az elvet a szövetkezetekkel szemben.

S inkább saját veszteségükre dolgoznak — óh, tudnak ők áldozni is — csakhogy nekünk ártassanak! És jól számítanak! Hisz meg van írva: „Filii huius

saeculi in suo genere prudentiores sunt filii lucis”.

Egy rövid ideig, legfeljebb pár évig tartó türelem és kitartás, amely után — ha az alatt sikerült felszámoltatni a szövetkezetet, amely eddig minden jogtalan és indokolatlan kartellnek és áremlésnek kerékkötője, viszont a tisztességes üzleti életnek valóságos iskolája volt — újból szabad a vásár s nyílik alkalom elég pótolni az időközi mulasztásokat, veszteségeket. Mert egy már megbukott szövetkezetet újra életre támasztani lehetetlenséggel határos.

Bizalmat és megnyugvást tehát ne itt keressünk, ahol a családnak, a félvezetésnek oly tág tere nyílik, hanem igenis a szövetkezeteknek intézményes berendezésében, altruista voltában és keresztény jellegében. Ezek a le nem tagadható kritériumai a mi szövetkezeteknek s ez jellemzi még fokozottabb mértékben a mi országos központunkat, amelyvel ehelyütt most különösen foglalkozni kívánunk.

Tehát hánom dolog az, ami a közönségbe a Központtal szemben bizalmat önthet. Az első annak intézményes berendezkedése. Itt nem egy ember, nem egy család és nem egy érdekkonzorcium működik, hanem egy magaslatos eszme szolgálatába szegődött önzetlen, lelkes apostolok sokasága, kik tudásuk, vagyonuk, szóval anyagi és szellemi erejük legjavát készek áldozni az eszmedialért.

A legtöbb részvénytársaság, legyen az pénzüintézet vagy iparvállalat, anyagi haszonra, üzleti nyereségre bázisozott vállalkozás. Csak egy pénzüintézet ismerünk, mely pár év előtt alakult, nyíltan is felvette címébe az „altruista” jelzőt. Hát a mi címünkől ez a jelző szintén hiányzik, de ehelyett ott élminden központi alkalmazott és minden szövetkezeti tag lelkeben mint élő valóság mint erős meggyőződés, mint hallgatagon is kitűzött cél s mint világító fátyka, mely a modern kereskedelmi élet sötét labirintusaiban nekünk a biztos utat mutatja. Az elmúlt két évtizednek minden mérlege, a végzett tengernyi munka, fárasztó küzdelem, a hozott áldozatok mind azt bizonyítják, hogy a mi központunk katexochén, „altruista intézmény”, vagyis olyan, amelyik nem a saját hasznát, javát, előnyét, hanem másét, „altruist” keresi.

A mi célunk segíteni a szűkölködőkön. A mi célunk felemelni, talpra állítani a gyengét, ha közben még oly nagyot kell is hajolnunk. A mi célunk beigazolni azt, hogy rossz üzletember, hitvány kereskedő az, ki olcsó áron veszteget el értékes javakat, már pedig ezt teszi az, ki anyagi haszonért föladozza még a tisztességet és a becsületet is, amely a kereskedelemben sem lehet más, mint a magánéletben.

En nem tudom, van-e külön pápi, katonai, politikai és magánbecsület. De, hogy külön keres-

kedői becsület nincs, azt tudom, vallom és hirdetem. Ha a hazugság, aljasság a magánéletben, nem lesz az érnny a kereskedelemben sem. Ha másoknak kiszípolyozása, megkárosítása, pláne önző célekből tisztességtelen dolog, ugy ez örökké az marad a pulit mögött is. Ha véték és büntetendő cselekmény uszorakamatot szedni, ugy tiltott dolog marad ez az árak értékesítésénél is. S ezért valljuk és követjük azt az elvet, amellyel mások sokszor oly rutul visszaellenek. „Kis haszon és nagy forgalom!” Ezi követeli tőlünk nemcsak a jól feliogett tisztességes üzleti érdeket, de különösen a mi „keresztény” karakterünk is.

(Folyt. köv.)

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** Kollár Pál 17. honvédegyalozredbeli gazdasági tiszt legfelső dicséző elismerést, Bucsay János főtegyvermester, Dejnér Jenő népfelkelő főszámvérvő, Egyed István őrmester, mind a hárman a 17. honvédegyalozrednél a koronás érdemkeresztet a vitézségi szalagján kapták.

— **Primitia a Szent György kórházban.** Györe Jakab Székesehervár egyházmegyeli újművészdopap kedden reggel tartotta primiciáját a Szent György kórház kápolnájában.

— **Megfellegebzték a városi tanitók fizetési szabályrendeletét.** Mint ismeretes, az országgyűlés még háboru előtt rendezte a tanitók fizetésügyét, nagyon helytelenül azonban külöbséget tett az állami és nem állami tanitók között. A fizetésrendezés szerint az állami tanitókna az 1898. év előtti szolgálót beszámítják a nyugdíjnal, ami természetesen az idősebb tanitókna lényegesen nagyobb nyugdíjat jelent. Megjegyzendő azonban, hogy az egész fizetésrendezés és nyugdíjügy egyáltalán nem tartható olyanak, amely a mai viszonyoknak és a tanitók által végzett munkának megfelelne. Végeredményben persze az a javítás is tényleg javítást jelentett a régi miserábilis állapotokhoz képest. Az új fizetési törvény a kilencvenhárom év előtti szolgálót beszámítást a községi tanitókra vonatkozólag nem intézkedett. Illetve nincs kimondva, hogy a községi tanitókra is vonatkozik-e ezen kedvezmény. Székesehervár méltányolta tanitóságának munkáját, s ugy bírálta el a fizetésüket, mint maga az állam. El is készült az új szabályrendelet, amelyet elvben a miniszter is jóváhagyott már, csupán némi alaki változtatások végett küldte vissza ismét a törvényhatóságának. Most azután egy felebbezési bomba vágódott bele a tanitók fizetésrendezésébe. Horváth György Lővölde-

— **Utcán lakos, aki a déli vasutnál működik, megfellegebzték a szabályrendeletet, amelyben kifogásolja, hogy a vezető-igazgató a nyolcadik fizetési osztályba sorozták az igazgatói díjak beszámításával, kifogásolja az idősebb tanitók 1898. év előtti szolgálót beszámítását, amennyiben akkor még nem voltak a város szolgálatában. Kifogásolja, hogy egyik tanítónak pedig nem számítják be ezen szolgálót éveit. A fellegebztés ezenkívül még több kisebb-jelentőségű kifogásolnivalót tartalmaz. A felebbezés, ugye, természetesen a tanterület körében nagy megdöbbenést keltett, s elkecsereve látja, hogy a polgárság körében akadnak olyanok, akik szükmarkuak akarnak velük szemben lenni akkor, amikor maga a törvényhatóság is méltányosnak találta a szabályrendelet ilyen megalkotását, sőt elvben a miniszter is helybenhagyta. A felebbezés, ugye, ugye, még többször a nyilvánosság elé kerül.**

— **Bizottsági ülés a vármegyén.** A vármegye központi választmányja kedden délelőtt tartott ülést Szűcs Jenő alispán elnöklése alatt, s megalkotották az 1916. évre szóló képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítására az őszelőre küldött-kelet. Ugyancsak kedden ülészet az igazoló választmány is, amely az időközben megválasztott megyei bizottsági tagok megválasztását helyesen találta s tudomásul vette.

— **Gyászhlr.** Taita Mária volt székesfehérvári lakos, 52 éves korában meghalt. Holtestét Székesehervárra szállították s a Szent Háromság temetőben helyezik nyugalomra.

— **Hadlárva örökbefogadása.** Egy 6—8 éves teljes hadlárva rom. kath. leánykának örökbefogadását egy jómódú családhoz a Fejermegyei Napló elintézi. Bővebb felvilágosításért a felelős szerkesztőhöz kell fordulni.

Szerdán és celitörtükön,
február hó 23 és 24-én:

Eclair-filmvállalat udjónsága

Legénybucsu.

Böhözet 3 felvonásban.

A főszerepben

Gustav WALDAU

a müncheni udvari színház tagja.

Nagyszabásu műsör.

Előadások 6 és 9 órakor.

„SZEGÉNY GAZDAGOG” JÓ K A I ELSŐ FILMJE

SZINREKERÜL AZ Urániában FEBRUÁR 25 és 26-án

5, 7 és 9 órakor. — Jegyek előre válthatók már ma Ullman Imre dohánytözsdejében és az-Uránia pénztáránál.

Városi közgyűlés előkészítése. Kedden délelőtt a tanács közgyűlést előkészítő gyűlést tartott a tárgyszorozat felvetésére Vinkler Vilmos műszaki tanácsos tevékenységét a közterületek után járó díjak újabb megállapításáról, valamint az átkelési szabályokról, köztük a köztárolásokról is. Vinkler műszaki tanácsos ugyanis a városi utakról, azokon részről, ahol az állami utak szelik, köztük az állam kirakatai, mert csakis így lehet a mostani utizmériákon segíteni. Ennek költségét az állam államsegélyt címen hajlandó fedezni, így tehát a keresztülvétel semmi nehézségre nem ütközik, s bizonyára közgyűlés is hozzájárul a műszaki tanácsos terveihez.

A Pro Patria teadélutánja. A Pro Patria hadijótékonysági egyesület vezetősége elhatározta, hogy a sebesült katonák megsegítését célozó pénztárak javára utolsó farsang hátfőjén teadélutánt rendez egy kedves műsor keretében, amelyen szerepelni fog a 35 gyalogezred kitűnő zenekara is; természetesen egy kis tréfás program sem fog hiányozni. A kezdésnek igérekedő délután programját gróf Széchenyi Sarolta és Irma most állítják össze a rendezéssel. A teadélutánra, amely a vármegyeház nagytérében lesz, kétféle belépőjegy szolgál. Az egyik csak a hangversenyre fog szólni, a másik pedig a teázásra is. A kiszolgálót a Pro Patria egyesület leánytagjai lesznek. A fiatalok teadélutánja iránt már is nagy az érdeklődés, úgy, hogy sikere minden tekintetben kitűnőnek ígérkezik. A részletes programot legközelebb fogjuk ismertetni.

Dr. Prohászka Ottokár hadihírhírházra. Inotán a gyűlést Költő Ferenc rendezte s 64-60 konát eredményezett. A gyűlést még több közönségre folyik s azt hiszik, hogy rövid idő alatt most már mindenütt be fogják fejezni. Kapucin Ferenc a harctérről III/69. 2 koronát küldött.

A székesfehérvári és megyei kiskereskedők társulata március hó 5-én déltől 2 óráig, Nagy Sándor-utca 1. szám 1. emelet helyiségében évi közgyűlést tartja, a következő tárgyszorozattal: Titkári jelentés, Zárószavak, Számvizsgáló bizottság jelentése. Felmentvény megadása. 1916. évi költségvetés. Indítványok. Választás: Elnök, 2 alelnök, igazgató-pénztárnok, könyvtárnok, 8 választmányi rendes és 8 választmányi pótag.

Meghalt, mire az orvoshoz vitték. Farkas Jánosné Öreghegyi Istennek ötéves János fiacskája súlyosan megbetegedett. Farkasnő jól bepátyolálta beteg fiát, s behozta a városba, hogy orvosnak megmutassa. Mire odaért egyik orvos lakására, s le akarta bontani a kis Jánosról a sok melegruhát, megdöbbenve látta, hogy fia meghalt. A kisfiú temetésére a hatóság megadta az engedélyt, miután semmi féle vétkes gondatlanságot nem látott a gyermek halálában.

Ültas a női reform fűzők tőrén; gyári lerakatot sikerült szerzenem oly higiénikus „Rádium” reform-fűzőből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és a lépőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, és díszít nem hátrányosak. — Vételre feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék keni! Egyedüli elárulási üzlet megközi Veres Frigyesnél. Biotus-újdonságok állandó rak-tára.

Nadi rigmusok. Déli harctéri lantosunk, kinek verselő készségénél — úgy látszik — csak az elpusztíthatatlan jövedve nagyobb, kisse elkésve küldte az alábbi szilveszteri verszetet egyik helybéli barátjának. Szerzője, mint szapor öröme, bizonyára erősen hozzájárult ahhoz, hogy most módjában áll az antantot ilyen kedélyes módon felköszöntenie.

A vers a következőképen hangzik:

Igen tetszetős egy dolog
Amit Petáról most hallok.
Kapkod-fühez, kapkod fához,
Csatlakozik Nikitához.

Szólt az antant Ferdinándnak:
„Csapj fel öcsém katonánk!”
Be is állott szépen sorba,
Csak hogy Petát csapta orra.

A Kaukázus alkirálya,
A halál jó cimborája;
Petár már a végét járja,
Most Cadornát protezsálja.

Olasz csizma, olasz csizma!
Nincs már a gazdádnak izma,
Mire „szépden fénylik Vince,”
Ki lesz véve a gerince.

Görögország már belátta,
Hogy az antantot megjárta.
„Meglöleli!” — volna dolga,
Mint oroszán a rabszolga.

Rómánia, Románia!
Te „Esopus favágója”!
Él benned még a mánia,
Tied lesz Transilvania?

Oroszország személcnye,
Égig érő Crni-Gore
A cár csak a döntést várja,
Ott lesz téli palotája.

Balga belga belső dolga,
Hogy a „hengert” ő is huzta.
De Hindenburg azt megunta,
Szándékát keresztülhuzta.

Szigetország, szigetország,
Mondd! nem pirul a te ocard?
Rád is fog a sor kerülni,
Ész nélkül rohansz békalni.

Gall kakas a szemétdombrot
A világot harca hívta:
Arra szállott a német sas
A hős kakast elzavarta.

A világot egy hír járja
A gerinctelenek osztálya.
Egy fajtjal megszapordított
Oda oszták az antántot.

Buta, gögös, gyáva ántánt,
A sors véled csúfult elbánt,
S ha van benned szügyenérzet,
Én is leszámoltam veled . . .

1915 dec. 31. Szuchy János.

Köhöges és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult háziszere dr. STORK-főle komprimált mellpasztilla. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Róbert „Magyar Korona” gyógyszerüzében, Székesfehérvár, Városházter.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

- Febr. 22. Zsába.
 „23. Piros ruhás hölgy.
 „24. Rauschle mimikus, a müncheni színház főrendezője.
 „25. Pygmalion.
 „26. Lotty ezredesei.
 „27. Ó, vagy senki.

Az Uránia színház iroda hírei.

A Vöröskereszt Egylet javára az Uránia színház ma és holnap február hó 23. és 24-én jótekonysági

előadás tart, mindkét napon a „Titokzatos vándor” kerül színre William Wauer rendezésével és Rose Feldkirch főszereplésével és egy legújabb olasz harctéri aktualitás „A szoba aristom” katonai kép és két vígjáték egészíti ki. Mind két napon két előadás fél 7 és 9 órákor.

IRODALOM.

A nyilvános istentisztelet. Mihályi Akos dr. egyetemi nyilvános rendes tanár kiadta szaktárgyának, a lelkipásztorkodásnak második kötetét, amely a nyilvános istentisztelet szerartásairól szól. Rend, jelen való és természetesnek látszik, hogy a tudós tanár hallgatói számára tankönyvet irt. Amde Mihályi könyve sokkal több ennél, a legjavát szedte össze mindannak, a mit előtte száz okos elme kit-

lált és összehordott a lelkipásztor-kodás tudományában, nemcsak lelkiismeretes gondossággal kutatta fel az egyháznak a szent szerartásokra vonatkozó számtalan törvényét és irányításait, hanem a nyilvános istentisztelet minden formáját történeti kifejlődésben mutatja be s ezáltal megértelt, megkedveltet velünk az anyaszentegyház jámbor szokásait, összeköt bennünket lélekben az egyház multjával, édes bus emlékeivel.

Ennek a szintiszte tudományos értelmes, szépenfolyó magyar nyelven megírt könyvnek el kell terjednie széles e hazában; minden papi könyvtárban, minden úri házban, hadd áradjon szét minél több lelkiség a nyomában. Nem a szerző érdeke, hogy igen sokan olvassák, hanem a magyar katolikus egyházkörome és vigasztalása. Ára a 610 oldalas könyvnek 10 korona s kapható a Szent-István-Társulatan. (Budapest, VIII. Szentkirályi: u. 28.)

Széhehervár szab. kir. város polgarm estere
1602/1915.

Felhívás.

A kártékony állatok irtása tárgyában.

Az 1894. évi XII. t. c. 50. § ára hivatkozással, valamint a földmiveltésügyi m. kir. miniszter urnak 9679/1899. számú körrendelet értelmében felhivom minden azon birtokosokat, akiknek előfák és bokrok vannak tulajdonukban, vagy ezek gondozásával vannak megbízva, hogy az azokon észlelt mindennemű kártékony állatokat, nevezetesen:

hernyókat, hernyófészkeket, lepkeket és lepketőjásokat, cserébogarakat, darazsakat és vértetüket folyó évi március hó végéig annál is inkább irtassák, vagy irtassák, mert ellenkező esetben a hivatkozott törvény 52. §-a értelmében a mulasztók

költségére kénytelen lesznek az irtást elrendelni és ezenfelül az idézett törvény 95. §-a értelmében a mulasztók ellen a kiállítás eljárást megindítása iránt intézkedni.

Köteles minden birtokos, továbbá mező és hegyőr különösen az alfaljakat és almacséméket folytonos figyelemmel kíséerni s ha azok törzse, vagy ágainak kérgén kisebb nagyobb, a vértettől jelentéstét feltűntető fehér gyapjas foltokat észlel, erről a hatóságának azonnal jelentést tenni, mely esetben a városi hatóság a m. kir. földmiveltésügyi miniszter 1899. évi 9679. számú körrendeletében előirt intézkedéseket megteszi.

Székesfehérvár, 1916. febr. 4.

Dr. Saára Gyula
polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Tanulónak jó házból való fiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-ter 1. sz.

Egy utcai lakas, 2 szoba, előszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó, Városház 13. szám alatt.

Egy tanuló felvételit Almássy Istvánnál Városházter.

Szabás, varras és mintarajzolásban alapos oktatás nyerhető. Urban Margit tanintézetében, Ybl-Miklós-utca 14.

Eladó ház. A Rác-utca 9. számú ház jókarban, nagy kerttel szabadkézből eladó. Tudakozni lehet Rác utca 40. Csurgaj Józsefnél.

Egy mindenefü felvételit Kúmmel kertészet, Kert-utca.

Akik könnyen és sokat akar keresni, az legyen a Fejermegyei Napló kiadója.

Telefon 233. — Tefon 233.

JÓTEKONYCELU ELŐADÁS!
Szerdán és csütörtökön,
február hó 23. és 24. en:
Mindkénap a Vöröskereszt
javára.

TITOKZATOS VÁNDOR

Dráma 3 felvonásban.

A főszerepet Rozs Feldkirch az „Alagútból” is jölsmert művésznő játssa.

Nagyszabású pótműsor.

2 előadás fél 7 és 9 órákor.

LEGUJABB
női selyem tagal- és szalmakalap-formák.
Legdivavatosabb virág-, toll és kalapdiszkek.
BLOUSEÚDONSÁGOK.

Legolcsóbb árban kaphatók
Kováts Antalnál Székesfehérvár.
Városházter. —